

Rocznik Gdański

GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
NAUKOWEGO

TOM
LXXXV

Rocznik Gdański

2025

GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
NAUKOWEGO

TOM
LXXXV

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2025

Rada Naukowa

Józef Borzyszkowski (przewodniczący), Marcin Hintz, Henryka Ilgiewicz, Grażyna Kozaczka,
Peter Oliver Loew, Beata Możejko, Krzysztof Nawratek, Cezary Obracht-Prondzyński,
Miłoś Reznik, Alicja Sadownik, Grzegorz Szamocki, Leonid O. Zashkilniak

Redakcja

Maria Mendel (Redaktor Naczelna), Marcin Boryczko (Sekretarz)

Redaktorzy Naukowi tomu

Arnold Klonczyński, Dominik Bień

Recenzenci

Piotr Abryszeński, Patrycja Brudzińska, Sylwia Bykowska, Bogdan Chrzanowski, Jan Hlebowicz,
Jakub Kufel, Lesław Michałowski, Piotr Perkowski, Agnieszka Nowak-Łojewska

Adres Redakcji

Gdańskie Towarzystwo Naukowe
ul. Grodzka 12, 80-841 Gdańsk

Adres do korespondencji

ul. Kładki 24, p. 43, 80-819 Gdańsk
e-mail: RedakcjaRG@gt.n.cba.pl, biuro@gt.n.gda.pl
www.rocznikgdanski.gt.n.cba.pl
www.czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/rocznikgdanski

Redaktor Wydawnictwa

Anna Roman

Koncepcja graficzna okładki i stron tytułowych

Karolina Johnson

Projekt okładki i stron tytułowych

Weronika Jastrzeńska. Angram Studio

Skład i łamanie

Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana ze środków Gdańskiego Towarzystwa Naukowego

© Copyright by Gdańskie Towarzystwo Naukowe

Uniwersytet Gdański

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISSN 0080-3456

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa

<https://wydawnictwo.ug.edu.pl/ksiegarnia-online/>

Druk i oprawa

Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

Słowo od redaktorów tomu (<i>Arnold Kłonczyński, Dominik Bień</i>)	9
Editorial (<i>Arnold Kłonczyński, Dominik Bień</i>)	14

ARTYKUŁY

Jan Hlebowicz, Koncepcja Pomorskiego Modelu Obrony Czynnej (pomorskiej opozycji) w ujęciu Marka Latoszka. Interpretacje i perspektywy badawcze . . .	21
Alicja Sadownik, Formy solidarności w codziennych doświadczeniach przedszkola im. „Panienki z Okienka” w Gdańsku	37
Anna Siekierska, Wpływ środowisk opozycyjnych na młodzież szkolną w Gdańsku w percepcji władz partyjno-państwowych. Rola nauczycieli i nauczycielek „Solidarności” (1980–1983)	53
Jan Hlebowicz, Sytuacja w niezależnych środowiskach młodzieżowych Trójmiasta po strajkach wiosenno-letnich 1988 roku	63
Zygmunta Barańska, Ruch naturalny ludności parafii pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny na obszarze Dolnego Miasta i Olszynki w Gdańsku w latach 1947–2018	80

REFLEKSJE, WSPOMNIENIA, ROZMOWY

Zbigniew Cywiński, Ewa Maria Kido, Śladami międzywojennego budownictwa komunalnego w Gdańsku	105
Zbigniew Cywiński, <i>Cogito Ergo Sum</i>	117
O kobietach pracujących w Stoczni Gdańskiej. Z Anną Miler, kulturoznawczynią i politolożką rozmawia dr Iwona Zając, autorka cyklu spotkań dotyczących szeroko rozumianej kultury w Stoczni Gdańskiej	132
Zapis seminarium naukowego Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk, 22 maja 2025 roku (<i>Tomasz Puzyn, Maria Mendel</i>)	148

MATERIAŁY

Józef Żerko, Andrzej Marian Płukis (2 lutego 1947 Chełmica Duża – 26 sierpnia 2004 Chmielno) – wychowawca, pedagog, naukowiec	163
---	-----

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

Sprawozdanie z konferencji „Dobry klimat. Środowiska akademickie solidarnie na rzecz ekowspólności”, Gdańsk, 28 listopada 2025 roku (<i>Szymon Gronowski</i>)	175
Recenzja wystawy „Signatures” w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku (<i>Maria Mendel, Tomasz Szkudlarek</i>)	177

IN MEMORIAM

Informacja o członkach Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, którzy odeszli w 2025 roku	185
Noty o Autorach	186

TABLE OF CONTENTS

Editorial (<i>Arnold Kłoczyński, Dominik Bień</i>)	14
--	----

ARTICLES

Jan Hlebowicz, The Concept of the Pomeranian Model of Active Defence (the Pomeranian Opposition) in the Approach of Marek Latoszek: Interpretations and Research Perspectives	21
Alicja Sadownik, Forms of Solidarity in Everyday Life in “Panienka z Okienka” Nursery School in Gdańsk	37
Anna Siekierska, The Impact of Opposition Movements on Schoolchildren in Gdańsk as Perceived by Party Authorities. The Role of “Solidarity” Teachers (1980–1983)	53
Jan Hlebowicz, The Situation in Independent Youth Circles of the Tricity Following the Spring–Summer Strikes of 1988	63
Zygmunt Barańska, Natural Population Changes in the Parish of the Immaculate Conception of the Blessed Virgin Mary in the Dolne Miasto and Olszynka Districts of Gdańsk from 1947 to 2018	80

REFLECTIONS, MEMORIES, CONVERSATIONS

Zbigniew Cywiński, Ewa Maria Kido, Following the Traces of the Interwar Municipal Constructions in Gdańsk	105
Zbigniew Cywiński, <i>Cogito Ergo Sum</i>	117
Iwona Zając, Anna Miler, About the Women who Worked at the Gdańsk Shipyard	132
Proceedings of the Academic Seminar Organised by the Gdańsk Scientific Society and the University of Gdańsk, 22 May 2025 (<i>Tomasz Puzyn, Maria Mendel</i>) . . .	148

MATERIALS

Józef Żerko, Andrzej Marian Plukis (2 February 1947–26 August 2004): Teacher, Educator, Academic	163
---	-----

REVIEWS AND REPORTS

Report on the Conference *A Good Climate: Academic Communities United for an Eco-Community*, Gdańsk, 28 November 2025 (Szymon Gronowski) . . . 175

Review of the “Signatures” Exhibition at the Academy of Fine Arts in Gdańsk (Maria Mendel, Tomasz Szkudlarek) 177

IN MEMORIAM

Information about members of the Gdańsk Scientific Society who passed away in 2025 185

About the Authors 186